

30.1.64, יום ה', ט"ז בשבט

בהבוקר אני קורא הל הסתדרות לפי החומר בשנתון ההסתדרות חש"ר
משום מה סרס הביע לידי: בסוף 1962 מנחה ההסתדרות 790.883 חברים וחברות,
מהם 764.193 יחידים; 26.690 ערבים. עם ילידיהם היוותה אוכלוסיה ההסתדרות
1302.945 נפש. רוב חושבי הארץ. כחשית ומלאכה עוסקים 251.210 איש,
מהם כ-170.000 בחקשית בלבד. ההסתדרות המקידים מונה 23.000 עובדי מוסדות
והסח"ת, 14.000 מקידים בחקשית ובחברות מסלחיות, 2000 בחברות העופה;
25.000 ברשיות מקומיות, 4,000 במוכנות, 11.000 בנקים, 42.000 עובדי
המדינה, 8000 בארגון הארצי של אחיות, למעלה מ-24.000 בהסח"ת המורים, מהם
11.705 מורה, 1.596 גננות.

- ב-11 באצלי ג'ון קמחי. נמצא מה כבר שבוע. לפי דבריו יש לו בארץ
3000 חתומים על *Jew Abs.* הוא מתכוון להוציא מהדורה אמריקנית.
הוא מאמין שיהיו להם שם 3000 קונים. יש לו לדבריו קוראים אנגלים מרובים.
הוא בטוח שהמורים לא יבחרו, אבל הוא מתקמקם אם המועלים יבחרו. למועלים
יש רק איש חשוב אחד - הרולד וילמון. שאר חבריו אינם חשובים. לפרלמנט
עכשיו באנגליה אין הטיבות בעיני העם. לא קוראים על הוויכוחים במפלגות.
הוא מייצג לי לקרוא הספר *Oriental despotism* של *Wittfogel* שיצא בארצ"ב. לדבריו יש עכשיו בקרב הנוער בצרפת,
באנגליה ובאמריקה צמאון לרעיונות ולערכים, יש סטודנטים ערבים שאין
להם שנאה לישראל. מתעניינים באנגליה בסאמרי על "בדרך" וכו'.

- גשהים עשרה הגיעה אלי טשלחה של שלום יוכמן יליד גריכניה, זאב רקובר, צבי דולה, יוסט סויל, אמורה קופרמן, שרה לורברבוים, מביח הסמר "מעלה" (דחי) בירושלים. מעסיקה אותם בעיה מזוג גליות, ורוצים להוציא עתון שידון על קבוצ גליות ושואלים דעתי על כך. אמרתי שהגיעה היא קליטה כלכלית וקליטה תרבותית. בראשונה יש החקירות רבה, בשכונ, בהכנסת עבודה, בהעלאת רמת החיים, אם כי יש עוד הרב עגמים, עוד חיים במעברות, יש שכונות עוני של עולים וותיקים, יש הרבה מקרה סעד, אבל אנו בדרך לפתרון הבעיה הזו, ובשטח זה עשינו גדולות. לא כן בשטח הקליטה התרבותית והרוחנית. הדבר הראשון נעשה ע"י הסוכנות והמדינה ובעזרת העם בגולה. הדבר השני לא יתכן רק בכוח הממשלה, א) במני שאין לה האמצעים, ב) אין המורים, ג) ובכלל לא יספיקו לכך כוחות ממשלתיים, אלא דרושה התנדבות אישית - יחם הוותיקים לעולה אינו טוב, לא מקרבים, לא עוזרים ויש פער עצום בחינוך ובאפשרויות החינוך. בזמן האחרון מסרר החינוך עשה גדולות: שעות ארוכות, שגר לימוד מודרג, מילגות, עכשיו התחילו במערכת נגד הבורות, אבל בלי התנדבות רבה לקרב עולים ע"י ותיקים, רבוי מילגות, התנדבות נוער ללמד בוגרים וצעירים הדבר לא יעשה.

- בעוד אנו משוחחים הגיעו נתן אלטרמן, המשוררת בה פרים, ינאי אבידוב, דורמן. הכנסתי לחדר עם תלמידי "מעלה". בתום השיחה הלכנו לאכול, והאורחים האחרונים הלכו לראות המדרשה. אחרי שלוש באו אצלי, והם גילו לי הרעיון שלהם - כשהלכנו יחד לצעוד - להוציא עתון יומי למועלים. יש שלושה עתונים אבל לא קוראים אותם, קוראים רק מעריב, י.א. והארץ. אין חוכן לשלושה עתונים. למחרת קוראים חברי הקבוצ, כי זוהי גזרתו כל 4 חברי קבוצ צריכים לחתום על עתון. הוא הדין על חשומר, דבר לא קוראים. שאלתי מי הם האנשים

שיעשו עתה. אמרו לי היוזמים הם גמון, יזהר, דורכין. אמרתי אם יש לכם אנשים המסוגלים לעשות עתה כוב, גם שיש לו ענין מרכזי וגם כושך קוראים - הקחו לכם "דבר" כי עתה מצריך חרבה כסף, ומאחורי דבר עומדת ההסתדרות. הם לא קיבלו דעתי - אבל לא גמנו לי חשובה על שאלתיו מי הם האנשים ומאיין האמצעים.

בערב ניגשנו שוב למדרשה. חלמידי השביעה מגבעתיים - ביניהם גם חנה טוראל, גברת של רחל, - סטרו סקירות על מצפה רימון, שדה בוקר וירוחם על כלכלה, חינוך, חרבות, רפואה, יחסי ערוה. כולנו שמענו על מצפה רימון (נמשך כשעתיים) - ונחן א. וחבריו גפרדו וחזרו לח"א. שלחתי על ידם חומר לחיים. הלכתי לשדה-בוקר לאכול - וחזרתי למדרשה. בעצורי סטרו סקירה על שדה בוקר וכשנאחי טיפנו כבר על מרוקנים, שבעיתה העדהית בה היא בכל חומרתה: 65 צמון אפריקאים, 10% פרסים, 10% (כמדומני בכלים), 10% רומנים, וחשאר וחיקים. בין הצמון אפריקנים רבים לא יודעים קרוא וכחוב. בדרך כלל ראיתי שהחלמידים (רובן - חלמידות) ראו את הסגב, אם כי שהו בירוחם, רק 4-5 שעות. דברו עם חלמידים, עם הורים, עם עטקני המקום - וראו הבעיות.

בשעה מאוחרת הלכתי הביתה. וכחבתי מכתבים.